

Крах соглядатаев и уроки истории

Оптимизм – не наивность, большинство непоумолчанию право, а современность – не враг. Уроки истории соглядатаев Моше и Йеошуа.

Еврейское озарение

Знакомство с учением Ребе

ШЛАХ

Бемידбар

לעילוי נשמת אמנו וזקנתנו
האשה החשובה מצויינת במדותיה

בעלת מסירות נפש

מרת דבורה ע"ה גרינברג

בת הרה"ח ר' אהרון מענדל

נפטרה אור ליום ג' - כ"א מנחם אב תשפ"ג

В память о нашей маме и бабушке

Дворе Гринберг

Дочери раввина Аарона Мендела Хазана

*Она жертвовала собой ради еврейства
Покинула этот мир 21 менахем ава 5783*

For sponsorship opportunities, email info@jewishinsights.org

Published and Copyright 2024 by

Shluchim Office International

816 Eastern Parkway, Brooklyn, NY 11213

718.221.0500

5784 - 2024

Founded in 2008 in memory of Rabbi Gabi and Rivky Holtzberg OB"М
Shluchim of the Rebbe to Mumbai India

А. Успешные шпионы и шпионы-неудачники

ПЕРВОИСТОЧНИК 1А Бемидбар, 13:17-23, 25-33

Миссия

И послал их Моше высмотреть землю Кнаан, и сказал им: поднимайтесь, вот, на юг, и взойдите на гору; И осмотрите землю, какова она, и народ, живущий на ней, силен ли он или слаб, малочислен ли он или многочислен? И какова земля, на которой он живет, хороша ли она или худа? И каковы города, в которых он живет, в станах или в крепостях? И какова земля, тучна ли она или тоща? Есть ли на ней деревья или нет? Будьте же смелы и возьмите плодов земли. Время же то было временем созревания винограда.

וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה לְתוֹר אֶת
אֶרֶץ כְּנָעַן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם, עֲלוּ
זֶה בְּנֹגֵב וְעַלִּיתֶם אֶת הַהָר.
וּרְאִיתֶם אֶת הָאָרֶץ מָה הוּא
וְאֵת הָעָם הַיֹּשֵׁב עֲלֶיהָ, הַחֹזֵק
הוּא, הַרְפָּה, הַמְעֻט הוּא, אִם
רַב. וּמָה הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוּא יֹשֵׁב
בָּהּ, הַטּוֹבָה הוּא אִם רָעָה, וּמָה
הָעָרִים אֲשֶׁר הוּא יֹשֵׁב בְּהֵנָה,
הַבְּמִחְנִים אִם בְּמִבְצָרִים.
וּמָה הָאָרֶץ, הַשְּׂמֵנָה הוּא אִם
רְזָה, הַיֵּשׁ בָּהּ עֵץ אִם אֵין.
וְהִתְחַזְּקֶתֶם וּלְקַחְתֶּם מִפְּרֵי
הָאָרֶץ, וְהַיְמִים יְמֵי בְכוּרֵי
עֲנָבִים.

ПЕРВОИСТОЧНИК 1Б Мишна раба, 16:12

Разведка для чайников

«И народ, живущий на ней, силен ли он или слаб, малочислен ли он или многочислен? И какова земля, на которой он живет, хороша ли она или худа?» - Откуда известно об их силе? Если они живут в неукрепленных городах, значит они сильны и полагаются на свою силу. Если же они живут в укрепленных городах, то они слабы и трусливы.

“ וְ א ת
הָעָם הַיֹּשֵׁב עֲלֶיהָ הַחֹזֵק הוּא
הַרְפָּה הַמְעֻט הוּא אִם רַב.
וּמָה הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוּא יֹשֵׁב
בָּהּ, ” מַנֵּין אֹתָם יוֹדְעִין כִּתְּחֵם?
אִם בְּמִחְנִים הֵם שְׂרוּיִין הֵם
גְּבוּרִים, בּוֹטְחִין עַל כִּתְּחֵם. אִם
בְּמִבְצָרִים, חֲלָשִׁים הֵם וְלָבֶם
רַךְ

Исполнение

Они поднялись и изведали землю от пустыни Цин до Рехова у входа в Хамат. Они пошли на юг, а он пошел в Хеврон и встретил великанов: Ахимана, Шешая и Талмая. А Хеврон был построен за семь лет до города Цоан в Египте.

Достигнув долины Эшколь, они срезали ветку с единственной гроздью винограда. Они несли ее на шесте, двое, вместе с [одним] гранатом и [одной] смоквой... Через сорок дней они вернулись, разведав земли.

Почему Хеврон?

Раши, Бемидбар, 13:22

«А он пошел в Хеврон»: Калев пошел туда один, чтобы помолиться у могил праотцев, чтобы не подвергнуться испытаниям, как его товарищи. Точно так же говорится: «Ему Я отдам землю, на которую он ступил» (Дварим, 1), а в другом стихе сказано: «И Калеву был отдан Хеврон» (Судьи 1)

Расследование

Они пошли и пришли к Моше, Аарону и всему еврейскому народу в пустыню Паран, в Кадеш. Они принесли им и всему народу отчет и показали плоды земли. Они поведали им: «Мы пришли в землю, которую вы отравили нас, и она течет молоком и медом, и вот плоды ее. Однако жители могучие и живут в больших, укрепленных городах. Мы также видели там гигантов. Амалек живет на юге, а хетты, иевусеи и эморей живут в горах. Кнаанеи живут на побережье и вдоль реки Иордан».

וַיַּעֲלוּ וַיִּתְּרוּ אֶת הָאָרֶץ מִמִּדְבָּר
צֵן עַד רְחֹב לְבֵא קָמַת. וַיַּעֲלוּ
בְּנֹגֵב וַיָּבֹאוּ עַד חֶבְרוֹן וְשָׁם
אֶחֱיָמָן שֵׁשַׁי וְתַלְמַי יְלִידֵי
הָעֵנָק, וְחֶבְרוֹן שִׁבְעַת שָׁנִים
נִבְנְתָה לְפָנַי צֵעַן מִצְרַיִם.

וַיָּבֹאוּ עַד נַחַל אֲשַׁכּוֹל וַיִּכְרְתוּ
מִשָּׁם זְמוּרָה וְאֲשַׁכּוֹל עֲנָבִים
אֶחָד וַיִּשְׂאָהוּ בְמוֹט בְּשָׁנִים
וּמִן הָרְמָנִים וּמִן הַתְּאֵנִים.
וַיָּשֻׁבוּ מִתּוֹר הָאָרֶץ מִקֶּץ
אַרְבָּעִים יוֹם.

וַיָּבֹאוּ עַד חֶבְרוֹן. כָּלֵב
לָבְדוּ הַלֵּךְ שָׁם וַנִּשְׁתַּטַּח
עַל קְבְרֵי אֲבוֹתַי, שְׁלֹא
יְהִי נֶסֶת לְחֶבְרִי לְהִיּוֹת
בְּעֵצָתָם, וְכֵן הוּא אוֹמֵר
(דְּבָרִים א), "וְלוֹ אֶתֵּן אֶת
הָאָרֶץ אֲשֶׁר דָּרַךְ בָּהּ",
וְכֹתִיב (שׁוֹפְטִים א) "וַיִּתְּנוּ
לְכָלֵב אֶת חֶבְרוֹן" (סוֹטָה
לד).

וַיֵּלְכוּ וַיָּבֹאוּ אֶל מֹשֶׁה וְאֶל
אַהֲרֹן וְאֶל כָּל עֵדַת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֶל מִדְבַר פָּאָרָן
קִדְשָׁה וַיִּשְׁבִּיבוּ אֹתָם דָּבָר וְאֶת
כָּל הָעֵדָה וַיִּרְאוּם אֶת פְּרִי
הָאָרֶץ. וַיִּסְפְּרוּ לוֹ וַיֹּאמְרוּ,
בָּאֵנוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר שְׁלַחְתָּנוּ
וְגַם זָבַת חֵלֶב וּדְבַשׁ הוּא, וְזֶה
פְּרִיָּהּ. אָפְסוּ, כִּי עַז הָעָם הַיֹּשֵׁב
בָּאָרֶץ וְהָעָרִים בְּצֻרוֹת גְּדֹלַת
מָאֵד וְגַם יְלָדֵי הָעֵנָק רָאִינוּ
שָׁם. עֲמַלְק יוֹשֵׁב בָּאָרֶץ הַנֹּגֵב,
וְהַחִתִּי וְהַיְבוּסִי וְהָאֱמֹרִי יוֹשֵׁב
בְּהָר, וְהַכְּנַעֲנִי יוֹשֵׁב עַל הַיָּם
וְעַל יַד הַיַּרְדֵּן.

Раши, Бемидбар, 13:27

«И она течет молоком и медом»: Ложь, в которой не говорится вначале зерна истины, не устоит.

זָבַת חֵלֶב וּדְבַשׁ הוּא. כָּל דְּבַר שֶׁקֶר שֶׁאֵין אוֹמְרִים בוֹ קֶצֶת אֱמֶת בְּתַחֲלָתוֹ, אֵין מִתְקִים בְּסוֹפוֹ.

Чувство неполноценности

«Калев призвал людей к молчанию перед Моше и сказал: “Давайте же поднимемся и завладеем этой землей, потому что мы можем [завладеть] ею”. Но люди, которые пошли с ним, сказали: “Мы не можем выступить против этого народа, потому что он сильнее нас”. Они возвели среди евреев дурную молву о земле, которую они изведали, говоря: “Земля, которую мы изведали, — это земля, которая пожирает своих жителей, а люди, которых мы видели, — люди высокого роста. Мы тоже видели великанов, и мы были словно кузнечики в своих глазах и в их глазах”».

וַיְהִי כִּלְבָב אֶת הָעָם אֶל מֹשֶׁה, וַיֹּאמֶר עֲלֵה נַעֲלֶה וְיִרְשָׁנוּ אֶתְּהָ כִּי יָכוֹל נוֹכַח לָהּ. וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר עָלוּ עִמּוֹ אָמְרוּ לֹא נוֹכַח לַעֲלוֹת אֶל הָעָם כִּי חָזַק הוּא מִמֶּנּוּ. וַיֵּצִיאוּ דְבַת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תָּרוּ אֶתְּהָ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר, הָאָרֶץ אֲשֶׁר עֲבַרְנוּ בָּהּ לְתוֹר אֶתְּהָ אָרֶץ אֲכָלֶת יוֹשְׁבֵיהָ הוּא וְכָל הָעָם אֲשֶׁר רָאִינוּ בְּתוֹכָהּ אֲנָשִׁי מְדוֹת. וְשָׁם רָאִינוּ אֶת הַנְּפִילִים בְּנֵי עֲנָק מִן הַנְּפִילִים וַנִּהְיֶה בְּעֵינֵינוּ כַּחֲגָבִים וְכֵן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם.

ПЕРВОИСТОЧНИК 2 Сфат Эмэт, Шлах 5640

Вэтом, говорит мидраш, и заключался их грех. Кто сказал им, что они похожи на кузнечиков? Быть может, они были подобны ангелам? См. там же. Однако то была правда, ибо они считали себя неполноценными, именно так их воспринимали и другие; ведь все зависит от работы над собой человека.

וּבְמִדְרַשׁ אֵיתָא הַחֲטָא שְׁלָהֶם, כִּי מִי הִגִּיד לָהֶם? שָׁמָא הָיוּ אֲצֵלָם כְּמַלְאָכִים? עֵין שָׁם. אֲבָל הַכֹּל אֱמֶת, כִּי עַל יְדֵי שֶׁהָיוּ שְׁפִלִים בְּעֵצְמָם כַּחֲגָבִים, לָכֵן כֵּן הָיוּ בְּעֵינֵיהֶם. כִּי הַכֹּל תְּלוּי בְּעֵבוֹדַת הָאָדָם.

Соглядатаи Йеошуа

ПЕРВОИСТОЧНИК 3 Йеошуа, 2:1-11, 15-16, 22-24

Миссия

И послал Йеошуа, сын Нуна, из Шитима двух мужей-соглядатаев тайно, сказав: идите, осмотрите землю и Иерихон. И пошли они, и пришли в дом женщины-блудницы, чье имя Рахав, и остались ночевать там. И сказано (было) царю Иерихона так: вот, люди из сынов Израиля пришли сюда в эту ночь, чтобы высмотреть эту землю.

Раши, Бемидбар, 13:27

«Йеошуа... послал»: Он послал их во время траура по Моисею.

Сложности

И послал правитель Иерихона сказать Рахав: выдай людей, пришедших к тебе, что вошли в дом твой, ибо высмотреть всю землю эту пришли они.

Но женщина эта взяла тех двух людей и спрятала их, и сказала: действительно, приходили ко мне люди, но я не знала, откуда они. Когда же надо было затворять ворота в потемках, тогда люди эти вышли; не знаю, куда они пошли. Гонитесь скорее за ними, тогда догоните их. Она же дала им взобраться на кровлю и скрыла их среди льняных стеблей, разложенных у нее на кровле, А люди те гнались за ними по дороге к Иордану до переправ; ворота же затворили после того, как вышли погнавшиеся за ними.

וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון מִן הַשְּׂטִיִּים הַשְּׂנִיִּים מְרַגְלִים חָרָשׁ לֵאמֹר, לָכוּ רְאוּ אֶת הָאָרֶץ וְאֶת יְרִיחוֹ וַיָּלְכוּ וַיָּבֹאוּ בֵּית אִשָּׁה זֹנָה וּשְׁמָהּ רַחַב וַיִּשְׁכְּבוּ שָׁמָּה. וַיֹּאמֶר לְמֶלֶךְ יְרִיחוֹ לֵאמֹר הִנֵּה אַנְשֵׁיִם בָּאוּ הַנֶּה הַלַּיְלָה מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְחַפֵּר אֶת הָאָרֶץ.

וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ וְגוֹי עַל פְּרָחֵי אֲנִי צָרִיךְ לֹאמֹר שְׁבַתוּךָ יְמֵי אֶבֶל מִשָּׂה שְׁלָחֶם.

וַיִּשְׁלַח מֶלֶךְ יְרִיחוֹ אֶל רַחַב לֵאמֹר הוֹצִיָּאִי הָאֲנָשִׁים הַבָּאִים אֵלֶיךָ אֲשֶׁר בָּאוּ לְבֵיתְךָ כִּי לְחַפֵּר אֶת כָּל הָאָרֶץ בָּאוּ.

וַתִּקַּח הָאִשָּׁה אֶת שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים וַתַּצְפְּנֵנּוּ, וַתֹּאמֶר כֵּן בָּאוּ אֵלַי הָאֲנָשִׁים וְלֹא יָדַעְתִּי מֵאִזֵּן הַמָּה. וַיְהִי הַשַּׁעַר לְסָגוֹר בַּחֹשֶׁךְ וְהָאֲנָשִׁים יָצְאוּ, לֹא יָדַעְתִּי אָנָּה הֵלְכוּ הָאֲנָשִׁים, רָדְפוּ מֵהָר אַחֲרֵיהֶם כִּי תִשְׁיָגוּם. וְהִיא הִעֲלִתָם הַגָּגָה, וַתִּטְמְנֵם בְּכַפְשֵׁי הָעֵץ הָעֲרֻכוֹת לָהּ עַל הַגָּג. וְהָאֲנָשִׁים רָדְפוּ אַחֲרֵיהֶם דֶּרֶךְ הַיַּרְדֵּן עַל הַמַּעְבְּרוֹת וְהַשַּׁעַר סָגְרוּ אַחֲרַי כַּאֲשֶׁר יָצְאוּ הַרְדָּפִים אַחֲרֵיהֶם.

Сбор разведданных

Прежде чем они легли спать, она взошла к ним на кровлю и сказала людям этим: я знаю, что Г-сподь отдал вам эту землю, и что на нас напал страх пред вами, и что оробели все жители земли этой пред вами. Ибо слышали мы, как иссушил Г-сподь перед вами воды Красного моря, когда вышли вы из Египта, и как поступили вы с двумя царями эморейскими за Иорданом, с Сихоном и Огом, которых вы уничтожили. И как услышали мы, оробело наше сердце, и ни в ком не стало уже духу противостоять вам, ибо Г-сподь, Б-г ваш, есть Б-г на небе, вверху, и на земле, внизу.

וְהָמָּה טָרִם יִשְׁכְּבוּן וְהָיָא
עֲלֵתָה עֲלֵיהֶם עַל הַגָּג.
וּתְאָמַר אֶל הָאֲנָשִׁים,
יְדַעְתִּי כִּי נָתַן ה' לָכֶם אֶת
הָאָרֶץ וְכִי נִפְלְאָה אֵימַתְכֶם
עָלֵינוּ וְכִי נִמְגַּו כָּל יִשְׁבֵי
הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם. כִּי שָׁמַעְנוּ
אֶת אֲשֶׁר הוֹבִישׁ ה' אֶת מִי
יָם סוּף מִפְּנֵיכֶם בְּצִאתְכֶם
מִמִּצְרַיִם וְאֲשֶׁר עָשִׂיתֶם
לְשֵׁנֵי מַלְכֵי הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר
בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן, לְסִיחֹן וְלַעֹג
אֲשֶׁר הִחְרַמְתֶּם אוֹתָם.
וְנִשְׁמַע וַיִּמַּס לִבְבָנוּ וְלֹא
קָמָה עוֹד רוּחַ בְּאִישׁ
מִפְּנֵיכֶם, כִּי ה' אֱלֹהֵיכֶם
הוּא אֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל
וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת.

Бегство из города

И спустила она их по веревке через окно, ибо дом ее был в городской стене и в стене жила она; и сказала она им: на гору идите чтобы не встретили вас преследующие, и скрывайтесь там три дня, пока не возвратятся преследующие, а после пойдете в путь ваш.

וּתוֹרְדִם בְּחֶבֶל בְּעַד הַחַלּוֹן
כִּי בֵּיתָה בְּקִיר הַחוּמָּה,
וּבַחוּמָּה הִיא יוֹשֶׁבֶת.
וּתְאָמַר לָהֶם הִהָרֵה לָכוּ
פֶּן יִפְגְּעוּ בָכֶם הַרְדָּפִים
וְנַחֲבַתֶּם שָׁמָּה שְׁלֹשֶׁת יָמִים
עַד שׁוּב הַרְדָּפִים וְאַחַר
תֵּלְכוּ לְדַרְכְּכֶם.

И пошли они, и пришли на гору, и пробыли там три дня, пока не возвратились преследующие. Искали (их) преследующие по всей дороге и не нашли.

וַיֵּלְכוּ וַיִּבְאוּ הַהָרָה וַיִּשְׁבוּ
שָׁם שְׁלֹשֶׁת יָמִים עַד שָׁבוּ
הַרְדָּפִים וַיִּבְקְשׁוּ הַרְדָּפִים
בְּכָל הַדֶּרֶךְ וְלֹא מָצְאוּ.

Отчет

Эти же два человека пошли назад, и сошли с горы, и переправились, и пришли к Йеошуа, сыну Нуна, и рассказали ему обо всем, что с ними случилось. И сказали Йеошуа: действительно, Г-сподь дал всю эту землю в руки наши, и оробели все жители земли той пред нами.

וַיָּשׁוּבוּ שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים וַיֵּרְדוּ
מִהָהָר וַיַּעֲבְרוּ וַיָּבֹאוּ אֶל
יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון וַיְסַפְּרוּ לוֹ אֵת
כָּל הַמַּצְאוֹת אֹתָם. וַיֹּאמְרוּ
אֶל יְהוֹשֻׁעַ כִּי נָתַן ה' בְּיַדְנוּ
אֵת כָּל הָאָרֶץ וְגַם נִמְגְּוּ כָּל
יְשֵׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵינוּ.

Ребе

Соглядатаи Моше неправильно поняли свою миссию

Есть ряд уроков, которые мы можем извлечь из истории о соглядатаях, изложенной в нашей недельной главе Торы.

Исполняя Б-жественную миссию, мы должны знать, какова ее цель – какие детали входят в сферу нашей деятельности, а какие нет. Этот момент проиллюстрирован в нашей главе. Целью миссии соглядатаев было разведать местность, чтобы увидеть, как лучше всего ее завоевать.

Грех разведчиков заключался в том, что они вышли за рамки своей миссии. Они не только сообщили о положении в Земле Израиля, о том, что города хорошо укреплены – важная информация для принятия решения о стратегии боя, – они также подкрепили сказанное личным выводом о том, что «земля эта течет молоком и медом», «мы не сможем овладеть ею», потому что местные жители

ובזה ישנם כמה פרטים שלמדים
מהסיפור בפרשתנו אודות שליחותם
של המרגלים:

יהודי שהולך בשליחותו של הקב"ה
צריך לדעת מהי מטרתה של השליחות,
כלומר, איזה פרטים נכללים בשליחותו,
ואיזה לא. ולדוגמא - המסופר בפרשתנו:
מטרת שליחותם של המרגלים היתה -
לברר את טיבה של הארץ, באיזה אופן
יהיה קל יותר לכבשה,

וכיוצא בזה. חטאם של המרגלים היה
- שהוסיפו על שליחות זו, כלומר,
שמלבד הסיפור אודות המתרחש בארץ,
"הערים בצורות גו" (שגם פרט זה נוגע
למילוי שליחותם, כדי לדעת באיזה
אופן לכבוש את הערים), הוסיפו ואמרו
שמסקנתם היא: "זבת חלב ודבש היא
וזה פריה", "לא נוכל לעלות אל העם כי
חזק הוא ממנו". ובכך חרגו משליחותם

сильнее нас. Это было отступлением от их миссии: их послали не для того, чтобы определить, сможет ли еврейский народ завоевать землю, а для того, чтобы определить, как именно завоевать ее.

Соглядатаи Йеошуа поняли свою миссию

Соглядатаи, отправленные Йеошуа, о которых мы читаем в афтаре, вели себя в этом плане иначе, чем соглядатаи Моше. Мы читаем обе истории в одну и ту же субботу, чтобы извлечь урок из их отличий.

Разведчики Йеошуа выполнили свою миссию должным образом, как мы читаем об этом в афтаре: «И сказали Йеошуа: действительно, Г-сподь дал всю эту землю в руки наши, и оробели все жители земли той пред нами».

Это отвечало миссии: их попросили выяснить, боятся ли местные жители сынов Израиля, услышав о многочисленных чудесах, которые Б-г совершил для них, или есть необходимость навести на них страх. Шпионы скрывались три дня, чтобы они могли вернуться к Йеошуа и сообщить о завершении своей миссии.

Напротив, шпионы Моше не действовали должным образом, поскольку добавили свои личные выводы, выходящие за рамки их миссии.

- שהרי שליחותם לא נועדה כדי לקבוע אם* יכולים לכבוש את הארץ אם לא, כי אם לברר אודות מהותה של הארץ וכיצא בזה, ותו לא.

וזהו החילוק בין המרגלים ששלח משה למרגלים ששלח יהושע (כמסופר בהפטרה של השבת הזו) - שאת הסיפור אודות שני סוגי המרגלים קוראים ביחד (בשבת זו), כדי ללמוד הוראה מההבדלים שביניהם:

המרגלים ששלח יהושע התנהגו באופן המתאים ומילאו את שליחותם כראוי, כמו שכתוב בהפטרה: "ויאמרו אל יהושע כי נתן ה' בידינו את כל הארץ וגם נמוגו כל יושבי הארץ מפנינו

" - בהתאם לשליחותם לברר האם כבר נפל פחדם של בני ישראל על יושבי הארץ (לאחרי ששמעו אודות ריבוי הנסים שעשה הקב"ה לבני ישראל), או שעדיין יש צורך להטיל עליהם אימה ופחד (ומה שהיו צריכים להתחבא שלושה ימים (כמסופר בהפטרה) - הרי זה כדי שיוכלו לשוב ליהושע ולמסור לו אודות מילוי שליחותם).

לעומתם - המרגלים ששלח משה לא התנהגו כראוי - מפני שהוסיפו ואמרו את מסקנתם האישית, שלא לשם כך נועדה שליחותם, כנזכר לעיל.

Б. Не спрашивай «стоит ли?», спроси «как?»

Ребе

Положительный настрой

Урок, который мы извлекаем из этого, ясен: реализуя Б-жественную миссию, следует осознавать, что у нас определенно есть способности ее выполнить. Как сказано в нынешней главе: «...неприменно взойдем и завладеем ею, потому что мы можем одолеть ее». Раши комментирует «неприменно взойдем» - «даже если это будет на небесах, и Моше велит нам сделать лестницы и подняться наверх, мы добьемся успеха во всем, что он нам поручит».

Когда нам дается миссия, даже такая, которая кажется невыполнимой, например, восхождение на небеса, нам также, очевидно, предоставляются все возможности, необходимые для ее реализации. Поскольку мы действуем силой того, кто ее поручил, нам удастся выполнить каждый аспект миссии.

Тщательная подготовка

Нужно «разведать землю» и посмотреть, какие конкретно проблемы в этом месте требуют исправления.

וההוראה מזה - מובנת בפשטות: כאשר יהודי הולך בשליחותו של הקב"ה - עליו לדעת שאין כל ספק בכך שבוודאי יוכל למלא את השליחות, ובלשון פרשתנו: "עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה", וכפירוש רש"י: "עלה נעלה - אפילו בשמים, והוא אומר לנו עשו סולמות ועלו שם, נצליח בכל דבריו",

כלומר, גם כאשר הדבר נראה רחוק מן המציאות - לעלות לשמים - הרי כאשר נותנים ליהודי שליחות זו, בוודאי שנותנים לו את כל הכוחות הדרושים למילוי שליחות זו, ומכיון שהולך בכוחו של המשלח, הרי בוודאי שמצליח בכל פרטי השליחות.

ומה שעליו לבדוק - הרי זה רק מה הם הענינים המיוחדים שצריכים לעסוק בהם במקום זה, וכמו שכתוב "ויתרו את הארץ", היינו, לתור ולראות מהו הענין הכי נחוץ שצריכים לתקן - לכל לראש - במקום זה ובפשטות:

Говоря простым языком: когда мы видим, что в каком-то конкретном месте наблюдается недостаток соблюдения семейной чистоты, кошерности питания, зажигания субботних свечей или чего-то подобного, мы знаем, что нужно приступить к работе над этим конкретным вопросом.

В стихе говорится: «Посмотрите, что такое земля... хороша ли она или худа?» Эти детали важны для того, чтобы определить, что нам нужно делать на этой земле. Если это плодородная земля, то нужно принести первые плоды (бикурим) урожая в качестве подношения Б-гу, но если земля бедна, то плодов нет.

Подготовка к личной миссии

То же самое относится и к личной миссии, которая есть у каждого из нас. Оказавшись в определенном месте, мы должны изучить условия и «его жителей». Если это «худая земля» в материальном смысле, то здесь нужно продвигать благотворительность, а если это «худая земля» в смысле еврейской грамотности, то нужно начать с обучения основам иудаизма. Если уровень еврейской грамотности высок, то, опираясь на это, следует поднимать его еще выше.

Сделай сам!

Основная установка здесь в том, что мы должны сами «разведать землю». Мы не можем ждать, пока Б-жественный

каשר רואה שבמקום זה ישנה חלישות בשמירת טהרת המשפחה, או חלישות בשמירת הכשרות, הדלקת נרות שבת קודש, וכיוצא בזה, יודע הוא שצריך להתחיל לעסוק בענין פרטי זה. ועל דרך "בקעה מצא וגדר בה גדר".

וזהו מה שנאמר "וראיתם את הארץ מה היא... השמנה היא אם רזה וגו'", שכל זה נוגע כדי לדעת את פרטי העבודה שבהם צריכים לעסוק בארץ זו, כלומר: אם זוהי ארץ שמנה - שאז צריכים להביא ממנה ביכורים (מן המובחר), או שהיא ארץ רזה שאין מביאים ממנה ביכורים.

ועל דרך זה מובן בנוגע לשליחותו של כל אחד ואחד מישראל - שבהיותו במקום מסוים עליו לברר את טיבה של הארץ ותושביה, אם היא ארץ רזה, שאז צריכים לעסוק במצות הצדקה, וכיוצא בזה, וכן בנוגע למצבם הרוחני של יושבי המקום: אם הם נמצאים במצב של עניים בדעת בעניני יהדות - צריכים להתחיל עמהם בלימוד האל"ף בי"ת של יהדות, ואם יש להם כבר עשירות בדעת בעניני יהדות - צריכים להוסיף בזה באופן נעלה יותר.

וכללות ההוראה בזה היא - שהיהודי בעצמו צריך "לתור את הארץ", היינו, שאין לו להמתין עד שישמע "בת קול" או שישמע

голос или пророк воззовет к нам и наставит действовать. Но нужно пойти и «разведать землю», чтобы самостоятельно увидеть, чем именно следует заняться в этом месте.

«Разведать землю» означает определить условия жизни места, чтобы понять, какие вопросы решить в первую очередь.

В нашу задачу не входит определять, добьемся ли мы успеха. Ибо осознание, что это миссия Б-га и что мы действуем по Его воле, гарантирует, что мы «непрерывно взойдем и завладеем ею, потому что мы можем одолеть ее».

Не обращая внимания на циников

Здесь есть дополнительный урок. Даже когда мы слышим от группы из десяти евреев – кворума, согласно иудаизму – что «мы не можем выступить против этого народа, потому что он сильнее нас», не следует бояться. Внутри нас есть силы не поддаться влиянию слов «соглядатаев», как это произошло с Йеошуа,

как сказано: «И переименовал Моше Ошеа, сына Нуна, в Йеошуа». Раши объясняет, что «он молился [за него]: пусть Г-сподь (Й-а) избавит тебе (йошиаха) от сговора соглядатаев».

Даже после того, как десять соглядатаев высказали мнение, что завоевать эту землю будет невозможно, поскольку местные жители слишком сильны, а их

дבריו של "נביא" שבמקום זה צריכים לעסוק בענין פלוני, אלא הוא בעצמו צריך "לתור את הארץ" ולראות מהו הדבר הכי נחוץ שצריכים להתחיל לעסוק בו במקום זה.

וכאמור - השליחות "לתור את הארץ" היא רק לקבוע את מצבה של הארץ כדי לדעת באיזה ענין צריכים לעסוק בראשונה,

ולא כדי לראות אם יש לו סיכויים להצליח במילוי השליחות - כי בידעו שזוהי שליחותו של הקב"ה, ויש לו את כוח המשלח, הרי בוודאי ש"עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה".

ועוד לימוד והוראה בזה: אפילו כאשר שומע מעשרה אנשים - עדה שלימה - ש"לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו", אין לו להתפעל מכך, ויש לו נתינת כוח מיוחדת שלא יושפע מדבריהם של המרגלים, כפי שמצינו בנוגע ליהושע:

"ויקרא משה להושע בן נון יהושע", ובפירוש רש"י: "התפלל עליו י-ה יושיעך מעצת מרגלים".

יתירה מזו: אפילו לאחר שאותם העשרה הביעו את דעתם ואמרו שאין אפשרות לכבוש את הארץ מפני ש"עז העם היושב בארץ והערים בצורות גו" - הצליח כלב לבדו (בתור יחיד) להפנות את תשומת לבו

города хорошо укреплены, Калев смог в одиночку привлечь к своим словам внимание всего народа. И об этом сказано: «Калев призвал людей к молчанию перед Моше и сказал: “Давайте же поднимемся и завладеем этой землей, потому что мы можем [завладеть] ею». Если бы затем не вмешались соглядатаи, люди немедленно бы вошли в Землю Израиля и не пришлось бы сорок лет скитаться по пустыне.

Большинство не всегда право

Это ответ тем, кто утверждает, что нужно считаться с позицией большинства, не особо требовательного к соблюдению всех элементов Торы и ее заповедей. Какой вес может иметь мнение большинства, если оно отражает только их личное мнение, в сравнении с человеком, который выражает не свое личное мнение, а слова Б-га (как в случае с Моше)? Другими словами, нас не должно волновать численное большинство/меньшинство, а следует сосредоточиться на сути. Исполнять волю Б-га предпочтительнее, чем прислушиваться к личному мнению людей!

של העם כולו לדבריו הוא, כמו שכתוב "ויהס כלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה", ולולי התערבותם של המרגלים לאחרי כן - היו זוכים להיכנס לארץ תיכף ומיד, ולא היו צריכים להיטלטל ארבעים שנה במדבר!

וזהו גם המענה לאלו שטוענים שצריכים להתחשב בדעת הרוב שאינם מקפידים על קיום כל עניני התורה ומצוותיה: מה ערכה של דעת הרוב כאשר זוהי דעתם האישית - לגבי דעתו של היחיד כאשר (אינו מביע את דעתו האישית, כי אם) אומר את דבריו של הקב"ה שנאמרו למשה רבינו! כלומר: אין להתחשב בעדיפות מציאות הרוב ביחס למיעוט (כמות), כי אם בתוכן הדברים (איכות), היינו, העדיפות לקיום רצונו של הקב"ה תמורת שמיעת דעתם האישית של בני אדם!

В. В материальном мире

Ребе

Соглядатаи хотели оставить в атмосфере духовности как можно дольше

Из истории соглядатаев мы можем извлечь еще один урок. Хасидизм объясняет, что с их точки зрения вхождение в Землю Израиля было нежелательным, т.к. неизбежно приводило к взаимодействию с материальным. Они утверждали, что лучше оставаться в пустыне, где есть свобода от повседневных забот. Однако заблуждались, ведь Б-г хотел, чтобы люди занимались мирскими делами и жили праведно.

Не беги от мира

Урок очевиден: наша роль – не дистанцироваться от мирского. Напротив, предписано использовать мирское в святых целях. Например, радио необходимо использовать для широкого вещания занятий по Торе на местном языке. То же самое относится и ко всем остальным средствам. Точно так же, когда Б-г благословляет нас богатством, не стоит убегать от него, считая деньги тяжким испытанием. Напротив, мы должны принять это и использовать деньги в благотворительных целях, например, направив их в образовательные учреждения и т.п.

ישנה הוראה נוספת שלמדים מסיפור המרגלים: מבואר בדרושי חסידות שטענתם של המרגלים היתה שאינם רוצים להיכנס לארץ מכיון ששם יצטרכו לעסוק בעניינים גשמיים כו', ולכן - טענו - מוטב להישאר במדבר, היינו, להיות מופרשים ומובדלים מענייני העולם. ובזה התבטא חטאם של המרגלים - דור דעה - מכיון שרצונו של הקב"ה הוא שיעסקו בענייני העולם, ושם גופא יתנהגו באופן המתאים.

וההוראה מזה מובנת בפשטות: תפקידו של יהודי הוא לא להיות מופרש ומובדל מענייני העולם, אלא אדרבה, לנצל את ענייני העולם לקדושה. ולדוגמא; מציאות הרדיו בעולם צריכה להיות מנוצלת לשם אמירת שיעורי תורה, בשפת המדינה, באופן של פרסום, ולכן כאשר יש לו רדיו, עליו לנצל זאת לשמיעת שיעורי תורה, וכיוצא בזה בשאר ענייני העולם. וכמו כן כאשר הקב"ה בירכו בממון מיותר מכפי המוכרח לו - אין לו להתנער מזה בחשבו על הניסיון שבעשירות, אלא אדרבה; עליו לנצל זאת כדי לתת לצדקה עבור מוסדות חינוך, וכיוצא בזה.

משיחת ש"פ שלח, מבה"ח תמוז, ה'תשמ"ג
רשימת השומעים בלתי מוגה.
תורת מנחם ה'תשמ"ג חלק ג' עמ' 1660
ואילך.